

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălucitate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefranate nu se primeau. — Manuscrisuri nu se retrămit.

ANULŪ XLVIII.

N° 236.

Mercuri 23 Octomvre (4 Noemvre).

1885.

BrașovŪ, 22 Octomvre 1885.

Amŭ totŭ așteptatŭ sŭ vedemŭ ce scopŭ urmărescŭ foile maghiare din Budapesta cu articuli lorŭ despre Transilvania și relațiunile ei. Intăiu se părea, că acești articuli nu suntŭ decâtŭ unŭ ecou alŭ văierărilor ȃiarelorŭ maghiare ardelen. Acum însă sŭ dovedesce că acești articuli anunță inaugnrarea unei noue campanie, ce voesce sŭ-o întreprindă guvernulŭ in contra Transilvaniei.

Dilele aceste unŭ Clușianŭ se plângea în „Pesti Naplo“, că interesele Maghiarilorŭ din Ardélŭ suntŭ năpăstuite, ȃicendŭ că nici stramutarea juriului dela Sibiu la Clușiu nu le pŭte ajută nimicŭ și dândŭ a se înțelegere, că numai o suspendare totală a libertății de presă pentru Ardélŭ ar pŭte sprijini scopurile lorŭ.

Intr'aceea deputatulŭ Bela Grünwald, care a făcutŭ o călătorie prin Transilvania, a alarmatŭ totă Peșta și astădi mai tŭte foile maghiare din capitală pledeză pentru luarea de măsuri energice în contra Românilorŭ din Ardélŭ.

Una din principalele postulate ale lui Grünwald și ale soșilorŭ sŭi este acela d'a se reforma administrația politică în Transilvania.

Unele frase, ce infrumșeză articuli amintiți, te făceau sŭ cređi, că se tracteză de-o îmbunătățire a administrației în Ardélŭ. Dér în faptŭ nu-i vorbă de aceea ca administrația sŭ devină mai bună, ci mai maghiară.

Intr'unŭ articulu intitulatŭ *Situațiunea în Ardélŭ* publicatŭ în ȃiarulŭ „Neues Pester Journal“ dela 2 Noemvre st. n. schițeză d. Pulszky, căci presupunemŭ că elŭ este autorulŭ, în modulŭ următorŭ viitoare campania contra Românilorŭ ardeleni:

„Amŭ fostŭ accentuatŭ în articolulŭ dintăiu, că cestiunea română se pŭte înăspri, decă țărănimea română se va alipi mai strinsŭ de inteligența română în Transilvania. Dér pe câtŭ timpŭ monarchia se va bucura în afară de pace, această cestiune anevoiă va lua caracterulŭ sŭu acutŭ. In casulŭ unorŭ complicațiuni seriose Austro-Ungaria va fi constrinsă d'a îndrepta privirile sale cu deosebire asupra Transilvaniei. Căci decă România se va afla în tabăra inamicilorŭ noștri în totŭ casulŭ ea va încerca de a răscula pe Români ardeleni. Ungaria va avé prin urmare multŭ de lucru cu Transilvania și politici unguři sŭ bage bine de sémă, ca nu cumva Transilvania sŭ devie cu timpulŭ prin daco-românismŭ o Rumeliă orientală a Ungariei. Sperămŭ că nu-i va succede așa ceva, sŭ recomandă însă sŭ fimŭ precauți și sŭ luămŭ măsuri de apărare la timpŭ. Decă se potrivește undeva vorba „gouverner c'est prévoir“, atunci ea se potrivește aici. Statulŭ trebuie sŭ lucre aici mână în mână cu societatea. Și în deosebi societatea maghiară are problema îndoită: a suprima fără cruțare elementele suspecte, de altă parte însă a bineventă cu cea mai mare căldură pe aceia, cari pŭtŭ fi căștițați pentru cauza maghiară.“

O desbinare în sînulŭ inteligenței române, ce se desvŭltă acum, ar aduce cu sine neapăratŭ o desbinare în sînulŭ naționalității române. Daco-românismulŭ este însă periculosŭ, numai decă va pŭte conta pe totalitatea Românilorŭ ardeleni; în casulŭ contrarŭ n'avemŭ a ne teme de elŭ de locŭ sŭu nu multŭ. Și elementulŭ maghiarŭ din Ardélŭ în unire cu statulŭ maghiarŭ pŭte totdeauna împedeca organizarea Românilorŭ de aici pe basă daco-română.

Dintre problemele, ce are a le rezolva în această privință statulŭ, vomŭ aminti aici numai

una. In Transilvania deja acum este o necesitate ca administrația politică sŭ intre în mânilorŭ statului. Intr'o parte a țerei, unde elementulŭ maghiarŭ — abstrăgendŭ dela Săcuime — formeză în tŭte municipiile o minoritate neînsemnată și unde frânele autonomiei au ajunsŭ în mâna naționalitățilorŭ deja în vr'o șese comitate, tăcendŭ de acele municipii, unde acesta s'a întemplatŭ mai de multŭ, ca în comitatulŭ Brașovului, alŭ Sibiului, alŭ Târnavei mari ș. a. într'o asemenea parte a țerei introducerea administrației prin organe de ale statului este o necesitate, căreia nu-i pŭtemŭ satisface destulŭ de curendŭ. In o parte mare a Transilvaniei încă numai administrațiunea din partea statului ar pŭte sŭ căștițe respectŭ și valŭre intereselorŭ statului maghiarŭ, ne mai vorbindŭ de aceea, că administrațiunea îngrijită din partea statului ar fi în orice casŭ mai bună ca cea de față (comitatensă, județenă) și prin urmare ar contribui multŭ a face posibilă o înțelegere între Români și statŭ. Ar fi păcatŭ și ar fi stricăciosŭ, decă opiniunea publică sŭu decă cercurile competente arŭ nutri iluziuni înșelătoare cu privire la administrațiunea presentă. Nimenea nu va afirma că administrația în Ardélŭ ar fi unŭ mijlocŭ de cortășire la alegeri, că funcționarii administrației arŭ fi numai unelte de cortășire; nici nu se pŭtŭ judecă relațiunile Ardélului din punctŭ de vedere unilateralŭ de partidă. O împrejurare nu o pŭte nicidecum trece cu vederea observatorul atentŭ și acesta este, că o mulțime de esistențe scăpătate au aflatŭ refugiu în sînulŭ funcționarilorŭ municipali și în comitatele locuite de naționalități acesta este o erŭre, care se răsbură tocmai contra intereselorŭ maghiare. E de miratŭ că în această privință a domnitŭ pân'acum o idee greșită în Budapesta ca și în Transilvania. Mai alesŭ în Transilvania credeau totdeauna că servescŭ intereselorŭ maghiare, decă puneau în funcții administrative Unguri, cari de altmintearea erau ōmeni fŭrte onorabili, cari însă nu-și înlocuiră nicidecum cu tesaure d'ale sciinței averea părintescă risipită. Și nici nu se pŭte calculă ce mare pagubă a suferitŭ cauza maghiară prin această idee și prin esecutarea ei practică. Administrațiunea îngrijită de statŭ, va trebui sŭ-o rupă cu această idee, decă va voi sŭ lecuască relele esistențe și va trebui sŭ urmeze tocmai după principiulŭ contrarŭ, adecă sŭ trimită la punctele espuse ale interesului de statŭ maghiarŭ pe bărbații cei mai apți. Singura trecere a administrației municipale în mânilorŭ statului, păstrându-se vechiulŭ materialŭ, va folosi puținŭ sŭu nimicŭ, precum durere a folositŭ de totŭ puținŭ și trecerea justiției în mânilorŭ statului.

Nu e de lipsă, credemŭ, a mai accentua în deosebi, că nu ne gândimŭ la introducerea administrației din partea statului ca la o măsură excepțională pentru Ardélŭ. Acestă administrația prin organele directe ale statului, trebuie sŭ se introducă în totă țera, începutulŭ însă sŭ se facă în Transilvania. Făr' de aceea reformarea pŭte urma numai gradatŭ, deŭrece persoanele apte nu se pŭtŭ găsi peste nŭpte. Dar cu reforma administrației încă nu s'a făcutŭ totŭ. Trebuie sŭ punemŭ tŭte în mișcare spre a întări elementulŭ maghiarŭ, pentru ca în tŭte casurile acesta sŭ pŭtă forma unŭ contrapondu tare față cu Româniimea. Cu deosebire sŭ avemŭ în vedere Săcuimea, a căreia progresŭ spiritualŭ și materialŭ trebuie sŭ fiă unulŭ din scopurile politicei nŭstre ardelenesci.

Din aceste puncte de vedere suntŭ a se judeca relațiunile ardelen și a se considera mijlocele de lecuire. *Cestiunea Transilvaniei este pusă la ordinea ȃilei* și este problema politice maghiare de a-o rezolva în modulŭ salutarŭ.“

UNIREA BULGARILORŪ.

Telegramele cele mai noue:

Sofia, 1 Noemvre. Scirea din Belgradŭ, că Sărbii suntŭ maltratați și că 20) dintre ei suntŭ arestați în Sofia, este cu totulŭ neintemeiată. Guvernulŭ princiarŭ va adresa agentului diplomaticŭ alŭ Greciei, care e însărcinatŭ cu conducerea afacerilorŭ sėrbesci, o notă.

Nișŭ, 1 Noemvre. Noulŭ ambasadorŭ turcescŭ Zya-bey a fostŭ primitŭ sėrbătoresc în audiență de cătră regele, care luă scrisorile de acreditare și răsponse, la cuvintele acelaia, în modulŭ cordialŭ.

Petersburgŭ, 1 Noemvre. In față polemicei dintre Sofia și Belgradŭ declară „Journal de St. Pétersburg“, că de urgență trebuie sŭ se audă vocŭ autoritare din Europa înainte d'a isbucni unŭ conflictŭ sangerosŭ, care ar fi o rușine pentru omenire și ai cărui autori și-ar atrage reciprocŭ răsponderea, d'ér n'arŭ pŭte suporta urmările. Restabilirea statului quo e cu atâtŭ mai necesară, cu câtŭ prințulŭ Alexandru reținendŭ-și promisiunea urmăresce prin acțiunile sale sŭ efectuiască unirea, ascunde poporațiunei adevărata stare a lucrurilorŭ și terorizează țera.

Nișŭ, 1 Noemvre. *Declarațiunile contelui Kalnoky au produsŭ aci o impresiune fŭrte penibilă.* Regele Milan a trimisŭ pe mareșalulŭ Carții, Iancovicŭ, în misiune specială la Viena cu espresa însărcinare, d'a cere dela persoanele dătătoare de tonŭ sŭ sprijinască pŭ Serbia.

Espulsarea Israelitilorŭ din România.

ȃiarele »Românulŭ, «Națiunea,« »România,« »Curierulŭ Financiarŭ,« »L'Indépendance Roumaine,« »Drepturile Omului,« »Imparțialulŭ« și »Buciumulŭ Vălcii« au protestatŭ în contra espulsării Israelitilorŭ.

»Românulŭ« scrie, că în privința acestorŭ espulsați nu se pŭte ȃice că ilegalŭ a procedatŭ guvernulŭ, d'ér protestă în contra aplicării legii, care prevede pe vagabonđi. Espulsații, ca unii cari au uneltitŭ, cum se ȃice, în contra intereselorŭ naționale, trebuiau dați în judecată, cășe-și ia pedepsa meritată.

Asupra motivelorŭ ce au condusŭ pe guvernŭ la pasulŭ acesta, »Voința Națională« dă următoarele deslușiri:

Statulŭ românŭ avea totŭ dreptulŭ sŭ cređă, că a resolutatŭ în sfirșitŭ cestiunea israelită. Ce s'a întemplatŭ însă? O sémă de Evrei dela noi, în genere de proveniență galițiană, — ōmeni pribegiți aci din cauza scurgerii de acolo a acestui elementŭ, ce se înădușă trăindŭ multă vreme în massă la unŭ locŭ prea strâmț pentru libera mișcare a pornirilorŭ lui de rapacitate, — au începutŭ sŭ agite din nou cestiunea israelită, odată resolutată strictŭ după litera tractatului dela Berlinŭ. Și agitarea această nouă și-au intemeiat-o totŭ pe falsă înșinuare, că Statulŭ nostru se conduce, de principiulŭ intoleranței religiose.

Acastă nouă agitare, mai antăiu ascunsă, a începutŭ sŭ iasă căte puținŭ la ivelă, apoi sŭ se producă făișŭ și în fine sŭ ia nisce proporțiuni, dacă nu primejdiŭse, dar celŭ puținŭ ofensătoare pentru autoritatea Statului nostru. S'au făcutŭ antăiu agități la sinagoge și la scolile confesionale; de aci apoi a trecutŭ chiar în presă; s'au fundatŭ ȃiare în acestŭ scopŭ, în fine lucrurile au ajunsŭ la protestulŭ nerușinatŭ, și infamŭ și ridiculŭ, dela Londra. S'a comandatŭ apoi în străinătate unŭ agitatorŭ dibaci, care se via numai decâtŭ sŭ provŭce o mișcare de unŭ nou soi, cu scopulŭ de a institui aci o societate semitică, cu o direcțiune generală, recunoscută de Statŭ, și care sŭ represinte *puterea* populației israelite în relațiile sale cu *puterea* Statului.

Și cu ce tonŭ, cu ce aere, s'au făcutŭ tŭte acestea? ȃiarele evreesce au pornitŭ contra Statului pe față unŭ răsboiu, care, dacă n'ar fi cunoscutŭ cineva tradițională impertinență biblică, ar fi cređutŭ că este pornitŭ din demență. Citindŭ acele foi cineva, care n'ar fi cunoscutŭ situația ovreilorŭ în raportŭ cu Statulŭ românŭ, ar fi cređutŭ că acești Evrei suntŭ aci poporulŭ autohton, locuitorii străvechi ai acestorŭ țeri, și că Români suntŭ nisce cuceritori de curendŭ tăbăriți aci, contra cărora sŭ ridică ađi o formidabilă luptă de revindecare a poporului autohtonŭ intemeiată pe unŭ netăgăduitŭ dreptŭ istoricŭ. S'a aruncatŭ asupra Statului și națiunii române prin acele foi fără nici o sfială totŭ veninulŭ și ura moșaică, totŭ clasiculŭ *fetor-judaicus*: Națiunea română? — incultă, intolerantă și stupidă; Statulŭ românŭ? Statŭ asiaticŭ, inumanŭ și barbarŭ. Curatŭ pe față, textualŭ.

Și cine, cine cuteză sŭ ia această atitudine față cu Statulŭ nostru? Acei ōmeni străini cari, adăpostiți aci la

Cursul la bursa de Viena

din 2 Noembrie st. n. 1885.

Rentă de aur 4%	98.55	Bonuri croato-slavone	102.--
Rentă de hârtă 5%	90.60	Despăgubire p. dijma de vină ung.	97.70
Imprumutul căilor ferate ungare	148.50	Imprumutul cu premiu ung.	119.--
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (1-ma emisiune)	97.10	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	121.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (2-a emisiune)	124.50	Renta de hârtă austriacă	82.45
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (3-a emisiune)	109.--	Renta de arg. austr.	109.20
Bonuri rurale ungare	104.15	Renta de aur austr.	140.70
Bonuri cu cl. de sortare	103.50	Actiunile băncii austro-ungare	869.--
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.50	Act. băncii de credit ung.	286.75
Bonuri cu cl. de sortare	103.50	Act. băncii de credit austr.	283.50
Bonuri rurale transilvane	102.50	Argintul — Galbini împărătesc	5.93
		Napoleon-d'ori	9.95
		Mărci 100 imp. germ.	61.50
		Londra 10 Livres sterline	125.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 21 Octomvre st. v. 1885.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	87	87 1/2
Renta rom. amort. (5%)	91	91 1/2
convert. (6%)	87	88
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	102	102 1/2
" " (5%)	86	87
" " urban (7%)	97	98
" " (6%)	90	91
" " (5%)	81 1/4	82 1/4
Banca națională a României	1080	1190
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
" " Națională		
Aur	12 3/4	13 1/2
Bancnote austriace contra aur.	2.02	2.04

Cursul pieței Brașovă

din 3 Noembrie st. n. 1885.

Bancnote românești	Cump.	8.76	Vënd.	8.80
Argint românesc	"	8.75	"	8.75
Napoleon-d'ori	"	9.90	"	9.90
Lire turcesc	"	11.17	"	11.17
Imperiali	"	10.15	"	10.15
Galbeni	"	5.87	"	5.87
Scrisurile fonc. Albina	"	100.50	"	101.00
Ruble Rusesci	"	122.--	"	123.--
Discontul	"	7--10 %	"	pe an.

Numere singuratică à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungerii lui I. GROSS.

Magazinul de haine bărbătești

Totul feliiul de haine barbatesci elegantu și o lidu lucate contectionamū in magazinulū nostru dupa comandā și dupa jurnalele cele mai noue.

Totodată recomandam marele nostru **depositu de stofe indigene și streine**

pentru rocuri, pantaloni și giletei cu prețurile cele mai effine și rugamū onor. publicū a ne onorā cu comande cātū mai numerose.

Cu distinsă stimū
A. Schwarz & Bartha.
Ulița Vămei Nr. 11.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se pot face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugamū a ni se trimitte esactū arātându-și posta ultimā.

PREȚULŪ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni	3 fl. —
„ șese luni	6 fl. —
„ unū anū	12 fl. —

Pentru România și străinătate.

pe trei luni	10 franci
„ șese luni	20 „
„ unū anū	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Mersul trenurilor

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a tei ferate orientale de statū reg. ung.

Predealū-Budapesta					Budapesta-Predealū					Teiușū-Aradū-Budapesta				Budapesta-Aradū-Teiușū.			
Trenū de orșone	Trenū accelerat	Trenū omnibus	Trenū omnibus		Trenū omnibus	Trenū accelerat	Trenū omnibus	Trenū de persoane	Trenū omnibus	Trenū de persoane	Trenū de persoane	Trenū de persoane	Trenū de persoane	Trenū accelerat	Trenū omnibus		
Bucuresci	5.00	7.45		Viena	7.15			Teiușū	11.09		3.56	Viena	11.00	7.15			
Predealū	9.45	12.50		Budapesta	6.47	1.45	3.15	Alba-Iulia	11.46		4.27	Budapesta	8.05	1.45	8.00		
Timișū	10.11	1.40		Szolnok	10.37	3.44	7.29	Vintulū de josū	12.20		4.53	Szolnok	11.02	3.44	11.40		
Brașovū	10.44	2.27		P. Ladány	1.44	5.21	8.27	Șibotū	12.52		5.19	Aradū	11.12	4.02	12.00		
Feldiōra	7.01	11.18	3.38	Oradea mare	5.33	6.41		Orăștia	1.19		5.41	Glogovațū	3.37	7.53	5.35		
Apatia	7.33	11.36	4.17	Várad-Velenceze			9.45	Șimeria (Piski)	1.48		6.08	Glogovațū	4.13		6.15		
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	Fugyi-Vásárhely			9.59	Deva	2.35		6.39	Gyorok	4.38		6.45		
Homorodū	8.45	12.23	5.42	Mező-Telegd			7.14	Branicța	3.04		7.04	Paulișū	4.51		7.00		
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	Rév			7.42	Ilia	3.36		7.29	Radna-Lipova	5.10		7.20		
Sighișōra	10.29	1.30	8.01	Bratea			12.10	Gurasada	3.50		7.41	Conopū	5.38		7.51		
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	Bucia			12.43	Zam	4.25		8.12	Bérviza	5.57		8.10		
Mediașū	11.54	2.25	9.43	Ciucia			8.31	Soborșin	5.09		8.49	Soborșin	6.42		5.58		
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	Huedin			9.01	Bérviza	5.56		9.29	Zam	7.14		9.28		
Micăsasa	1.30	3.13	6.59	Stana				Conopū	6.18		9.49	Gurasada	7.43		9.56		
Blașū	1.45		7.15	Aghiriș				Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23	Ilia	8.01		10.17		
Crăciunelū	2.11	3.40	7.43	Ghirbēu				Paulișū	7.12	6.30	10.37	Branicța	8.21		10.36		
Teiușū	2.55	4.01	8.29	Nedeșdu				Gyorok	7.27	6.47	10.52	Deva	8.47		11.05		
Aiudū	3.17		8.55	Clușia			10.01	Glogovațū	7.56	7.17	11.18	Șimeria (Piski)	9.05		11.26		
Vintulū de susū	3.24		9.04	Apahida			12.03	Aradū	8.10	7.32	11.32	Orăștia	10.10		12.24		
Uiōra	3.31	4.24	9.12	Ghiriș			12.31	Șzolnok	2.39	12.00	4.53	Șibotū	10.43		12.50		
Cneerdea	3.31	4.24	9.12	Cucerdea				Budapesta	3.16	12.14	5.10	Vintulū de josū	11.04		1.20		
Ghirisū	4.09	4.49	10.23	Uiōra				Viena	7.10	2.10	8.16	Alba-Iulia	11.19		1.40		
Apahida	5.36		12.32	Vintulū de susū						8.00	6.05	Teiușū	12.05		2.34		
Clușū	6.08	6.08		Aiudū													
Nedeșdu	6.29		8.00	Teiușū													
Ghirbēu	6.45		8.31	Crăciunelū													
Aghirișū	7.00		8.59	Blașū													
Stana	7.26		9.34	Micăsasa													
Huedinū	7.48	7.14	10.16	Copsa mică													
Ciucia	8.28	7.43	11.04	Mediașū													
Bucia	8.47		12.17	Elisabetopole													
Bratea	9.06		12.47	Sighișōra													
Rév	9.26		1.21	Hașfaleu													
Mező-Telegd	10.01	8.48	2.05	Homorod													
Fugyi-Vásárhely	10.20		3.08	Agostonfalva													
Várad-Velinte	10.30		3.39	Apatia													
Oradia-mare	10.37	9.13	4.06	Feldiōra													
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	Brașovū													
Szolnok	2.58	12.07	4.45	Timișū													
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	Predealū													
Viena	6.35	2.45	10.50	Bucuresci													
	3.00	8.00	6.05														

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile gróse.